

Bài 2: Các nguyên lý cơ bản của Kinh tế học

Kinh tế học vi mô
dành cho chính sách công

Học kỳ Thu 2017

Giảng viên: Huỳnh Thế Du

Nội dung bài giảng 1

- ◆ Bản chất của con người
- ◆ Kinh tế học là gì?
- ◆ Các trường phái kinh tế với các giả định cơ bản
- ◆ Bàn tay vô hình
- ◆ Các thất bại của thị trường
- ◆ Vai trò của nhà nước
- ◆ Chính sách công là gì?

Các giả định cơ bản của kinh tế học tân cổ điển

1. Vì mình hay vì lợi ích riêng
2. Sở thích hợp lý/ổn định
3. Tối đa hóa độ thỏa dụng/lợi ích cá nhân
4. Thông tin là hoàn hảo/đầy đủ khi ra quyết định

Mười nguyên lý của kinh tế học (Mankiw)

1. Con người phải đối mặt với sự đánh đổi
2. Mọi lựa chọn đều có chi phí cơ hội
3. Con người duy lý tư duy tại điểm cận biên
4. Con người phản ứng với các kích thích
5. Thương mại làm cho mọi người đều có lợi
6. Thị trường luôn là phương thức tốt để tổ chức các hoạt động kinh tế
7. Đôi khi Chính phủ có thể cải thiện được kết cục thị trường
8. Mức sống của một nước phụ thuộc vào năng lực sản xuất hàng hóa và dịch vụ của nước đó
9. Giá cả tăng khi chính phủ in quá nhiều tiền
10. Chính phủ phải đối mặt với sự đánh đổi ngắn hạn giữa lạm phát và thất nghiệp.

NL1: Con người phải đối mặt với sự đánh đổi

- ◆ Mọi nguồn lực đều khan hiếm, để đạt được mục tiêu này, con người thường phải hy sinh mục tiêu khác.

Ví dụ: Xây lúa thì khởi bông em

- ◆ Đánh đổi giữa mục tiêu trước mắt và mục tiêu dài hạn

Học mà không chơi phí đời tuổi trẻ

Chơi mà không học mất cả tương lai

- ◆ Ước muốn và thực tế:

- ✓ Ước muốn: Mua được hàng: rẻ + bền + đẹp
- ✓ Thực tế?

NL2: Mọi lựa chọn đều có chi phí cơ hội

- ◆ Chi phí cơ hội của một thứ là cái mà bạn phải từ bỏ để có được nó.

Ví dụ “ăn đám giỗ, lỡ buổi cà”.

- ◆ Chi phí cơ hội của bạn khi theo học chương trình MPP là gì?

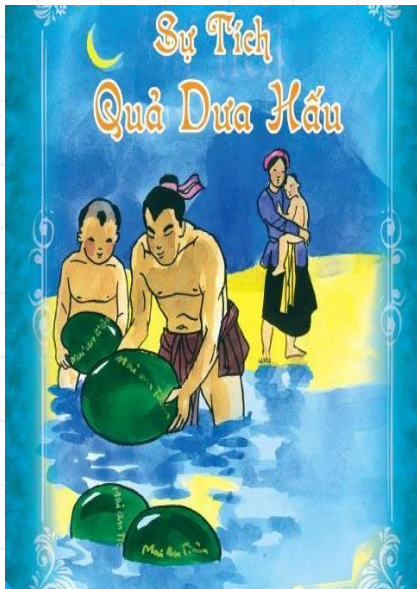
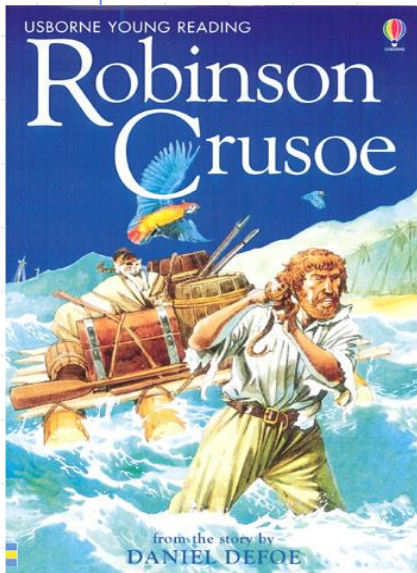
NL3: Con người duy lý suy nghĩ tại điểm cận biên

- ◆ Rất nhiều quyết định không phải là “có hay không” mà là bao nhiêu
- ◆ Câu trả lời là tùy thuộc vào điểm cận biên
 - ✓ Bây giờ tiếp tục nghe giảng hay tranh thủ ngủ một chút?

NL4: Con người phản ứng với các kích thích

- ◆ Người duy lí phản ứng với các khuyến khích vật chất và tinh thần vì họ ra quyết định dựa vào những cân nhắc về chi phí và lợi ích:
 - ✓ Ngành đào tạo của các trường đại học hiện nay?
 - ✓ Tại sao người Việt Nam sử dụng xe gắn máy nhiều?
- ◆ Tầm quan trọng của thể chế: thưởng/ phạt
 - ✓ Tuân thủ luật giao thông ở Việt Nam và Singapore?
 - ✓ Tại sao ít người không đội mũ bảo hiểm?

NL5: Thương mại làm cho mọi người đều có lợi

Số ngày cần thiết để tạo ra một container

	Cá	Dưa hấu
Robinson Crusoe	100	120
Mai An Tiêm	90	80

Ai về nhà với nậu nguồn
Măng le gửi xuống cá chuồn gửi lên

NL6: Thị trường thường là phương thức tốt để tổ chức hoạt động kinh tế

- ◆ Các hiện tượng trong xã hội và trong tự nhiên nhiều khi có những nguyên tắc giống nhau.
- ◆ Ví dụ như giao thông hay việc cung cấp và sử dụng lương thực, thực phẩm ở TP.HCM.
- ◆ Được chứng minh bởi lịch sử kinh tế thế giới.
- ◆ Ra quyết định phân tán bởi hàng triệu người nhưng không hỗn độn (Lý thuyết bàn tay vô hình).
- ◆ Thị trường là lựa chọn tốt nhất nhưng có nhiều nhược điểm.
- ◆ Vai trò của nhà nước?

NL7: Đôi khi chính phủ có thể cải thiện được kết cục thị trường

- ◆ Xuất phát từ những nhược điểm của thị trường: ngoại tác (ô nhiễm, nghiên cứu khoa học cơ bản), độc quyền, thông tin bất cân xứng, hàng hóa công cộng, bất bình đẳng.
- ◆ Kết luận chung có tính phổ biến của các nhà kinh tế: Chính phủ chỉ nên tập trung nguồn lực khắc phục nhược điểm của thị trường (chỉ làm điều gì tư nhân không làm được)
- ◆ Nói chung chính phủ chỉ nên tập trung vào sửa chữa các thất bại/khuyết tật của thị trường và cải thiện công bằng.

NL8: Mức sống của một nước phụ thuộc vào năng lực sản xuất hàng hóa và dịch vụ của nước đó

- ◆ Năng suất quyết định mức sống, những điều khác là thứ yếu
- ◆ Phân đôi cổ điển: Nền kinh tế thực và nền kinh tế tiền tệ
- ◆ Lương (thu nhập) cao là mục tiêu cuối cùng
- ◆ Ý nghĩa của chính sách:
 - ✓ Công nhân được đào tạo, doanh nghiệp tiếp cận được công nghệ tốt nhất.
 - ✓ Thâm hụt ngân sách chính phủ phải vay từ thị trường tài chính làm giảm mức đầu tư vào nhân lực và hiện vật, kìm hãm gia tăng mức sống trong tương lai

NL9: Giá cả tăng khi chính phủ in quá nhiều tiền

- ◆ Tháng 1/1921, giá 1 tờ báo ở Đức là 0,3 mác, tháng 11/1922 giá là 70 triệu mác là do chính phủ in quá nhiều tiền
- ◆ Giá lúa gạo tăng có phải là nguyên nhân chính gây lạm phát ở VN?

NL10: Chính phủ phải đối mặt với sự đánh đổi ngắn hạn giữa lạm phát và thất nghiệp

- ◆ Ba mục tiêu/chỉ tiêu quan trọng nhất của kinh tế vĩ mô?
- ◆ Trong ngắn hạn, chính sách giảm cung tiền (để giảm lạm phát) thất nghiệp sẽ tăng là do giá cả cứng nhắc trong ngắn hạn (kể cả tiền lương), làm giảm số lượng hàng tiêu thụ và doanh nghiệp sẽ cắt giảm công nhân